

Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

**«Організаційно-технічне
забезпечення аудиту з
професійної безпеки робочих
місць галузі»**

Шифр та назва спеціальності
263 – Цивільна безпека
Освітня програма
Охорона праці

Рівень освіти
Магістр

Семестр
2

Інститут
ННІ Механічної інженерії і транспорту
Кафедра
Безпеки праці та навколишнього середовища
(144)
Тип дисципліни
Вільного вибору профільної підготовки

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Євтушенко Наталія Сергіївна

nataliia.yevtushenko@khpi.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри БП та НС НТУ «ХПІ»

Авторка понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій.
Провідна лекторка з курсів: «Основи інженерної підготовки»,
«Організаційно-технічне забезпечення аудиту робочих місць галузі
охорони праці», «Основи професійної діяльності та здоров'я людини»,
«Безпека праці в професійній діяльності», «Основи екології».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Формування у майбутній фахівців спеціальних знань щодо організації і проведення аудиту для забезпечення безпеки на робочих місцях та впровадження цих знань в систему безпечної виробничої діяльності.

Мета та цілі дисципліни

- оволодіння знаннями та вміннями, що забезпечать студентам як майбутнім фахівцям з охорони праці, здатність здійснювати як безпосередньо інспекторські функції, так і забезпечувати зв'язок та дієву взаємодію з державними установами, наглядовими органами та громадськими організаціями у якості співробітників (інженерів) служби охорони праці підприємства;

- формування системи теоретичних та прикладних знань студентів з соціально – економічних питань поліпшення умов праці, підвищення її безпеки, зниження виробничого травматизму і захворюваності;
- формування навичок приймати вірні рішення у складних та мінливих умовах сучасного підприємства на основі економічної оцінки заходів та засобів охорони праці, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота(розрахункове завдання). Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

СК-2. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

СК-8. Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища.

Результати навчання

РН-3. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій

РН-7. Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист населення, запобігання надзвичайним ситуаціям.

РН-11. Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування.

РН-12. Визначати технічний стан зовнішніх та внутрішніх інженерних мереж та споруд для оцінювання відповідності його вимогам цивільного захисту та техногенної безпеки.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 180 год. (4 кредити ECTS): лекції – 64 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 80 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Техногенна та екологічна безпека в умовах виробничо-господарської діяльності», «Системний аналіз у вирішенні задач професійної та промислової безпеки», «Соціальна відповідальність».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проєктний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій в числових методах аналізу з охорони праці. Навчальні матеріали доступні студентам через OneNote Class Notebook.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві. Основні положення організації охорони праці на виробництві.

Об'єкт, предмет і завдання дисципліни. Праця як сфера життєдіяльності та провідний чинник виробництва. Соціально-трудові відносини як система.

Нормативно-правова база для організації системи управління охороною праці на підприємстві

Тема 2. Міжнародні норми в галузі охорони праці. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально- трудових відносин.

Міжнародна організація праці. Основні конвенції МОП в галузі охорони праці. Законодавство Євросоюзу з охорони праці. Розвиток та удосконалення систем управління охороною праці в Україні з урахуванням вимог МОП . Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.

Тема 3. Соціальні основи охорони праці

Захист працівника та його права на безпечну працю – ключова функція охорони праці. Соціальні категорії сучасного суспільства, їхній зв'язок з працею та безпекою праці. Ефективність суспільного виробництва. Роль охорони праці у зростанні продуктивності праці та збереженні трудових ресурсів.

Тема 4. Організаційно-технічне забезпечення робочих місць за умовами праці.

Поняття та оцінка організаційно-технічного забезпечення робочих місць. Поняття робочого місця. Фактори, що визначають умови праці на робочому місці. Організаційна та виробнича структура підприємства (установи, організації). Обов'язки та дії керівника підприємства з організації та проведення атестації та санітарно-гігієнічної паспортизації робочих місць. Умови праці на підприємствах галузі. Класифікація умов праці. Категорії робіт за ступенем тяжкості та важкості. Параметри виробничого середовища та трудового процесу як чинники, що визначають умови праці на робочому місці. Поняття технічного та організаційного рівнів робочих місць.

Тема 5. Економічні основи охорони праці.

Економічне значення та економічні проблеми охорони праці. Економічні методи управління охороною праці. Роль компенсацій за роботу в несприятливих умовах праці в управлінні охороною праці. Фінансування діяльності з охорони праці. Фонд соціального страхування. Оцінка затрат на охорону праці. Витрати підприємств на виконання вимог законодавства й нормативно - правових актів з умов й охорони праці.

Тема 6. Аудит з промислової безпеки і охорони праці

Сутність, предмет, завдання та методи аудиту з охорони праці. Форми аудиту з промислової безпеки і охорони праці. Об'єкти аудиту. Правове регулювання аудиту з промислової безпеки і охорони праці. Ефективність аудиту в сфері праці.

Тема 7. Діяльність щодо формування державної політики та визначення механізмів її реалізації у сфері промислової безпеки та охорони праці.

Напрямки діяльності державного нагляду за охороною праці. Планування роботи державного нагляду за охороною праці..

Тема 8. Оцінка ефективності управлінської діяльності процесами цивільної безпеки.

Критерії оцінки ефективності. Показники ефективності управління процесами безпеки підприємства. Заходи з охорони праці як найголовніша складова плану економічного та соціального розвитку підприємства. Підвищення продуктивності праці внаслідок поліпшення умов праці. Показники оцінювання соціальної ефективності та ступеня ризику від здійснення господарської діяльності. Стимулювання охорони праці та заохочення працівників до створення безпечних і здорових умов праці.

Теми практичних занять

Тема 1. Законодавчі акти України в галузі охорони праці та їх вимоги щодо державних гарантій працюючих на безпечні умови праці.

Тема 2. Сутність соціально-трудових відносин. Загальна характеристика їх системи

Тема 3. Структура міжнародної організації праці. Вимоги і рекомендації міжнародних стандартів ISO серій 9000, 14000, OHSAS 18000.

Тема 4. Розрахунок соціальної ефективності працезахоронних заходів на підприємстві.

Тема 5. Організація трудових процесів і робочих місць.

Тема 6. Розрахунок та оцінка умов праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.

Тема 7. Фінансування та врахування витрат на заходи з охорони праці.

Тема 8. Порядок проведення аудиту з промислової безпеки і охорони праці.

Тема 9. Визначення порядку та контроль за організацією навчання і перевірки знань посадових осіб з питань промислової безпеки та охорони праці.

Тема 10. Визначення ефективності заходів і засобів профілактики виробничого травматизму і професійної захворюваності..

Розрахункове завдання. Розрахунок техніко- економічної ефективності заходів, направлених на підвищення охорони праці на виробництві.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді реферату. Перелік тем рефератів обирається студентом самостійно з запропонованого викладачем переліку тем, оформлюється в електронному вигляді. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (посібники, підручники, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. **Дистанційний курс** «Організаційно-технічне забезпечення аудиту з професійної безпеки робочих місць галузі охорони праці» /Затверджено методичною радою університету протокол № 1 від 28.01.2022 р. режим доступу <http://dl.khpi.edu.ua/course/view.php?id=604>

2. Пащенко І. Н. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / І. Н. Пащенко. – Львів, 2017.

http://dipplus.com.ua/metodicheskiye-ukazaniya-i-informatsiya/article_post/yekonomika-pratsi-ta-sotsialno-trudovi-vidnosini

3. Червінська Л. П. Економіка праці : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. : рек МОНУ / Л. П. Червінська. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 287 с.

<https://uchebnik-online.net/book/789-ekonomika-praci-navchalnij-posibnik-chervinska-l-p/2-anotaciya.html>

4. Правові основи працезахоронної політики та охорони праці: навч. посіб.

/ В.Д. Губенко, Б.М. Коржик, В.П. Андрійченко, Н.А. Губенко; за ред. Б.М. Коржика; Харк.

Нац.акад.міськ.госп.-ва.-Х.: ХНАМГ, 2018 – 174 с.

<https://eprints.kname.edu.ua/25311/1/>

5. Організаційно-технічне забезпечення атестації та паспортизації робочих місць: курс лекцій. / Укладачі: В.М. Лобойченко, С.В. Белан. НУЦЗУ, 2017. – 226 с.

http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2558/Kurs_lekcij_ch.1.pdf

Додаткова література

1. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2017. – 367 с.

<https://dut.edu.ua/ua/lib/4/category/760/view/785>

2. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в галузі. – Навчальний посібник. – К.: Професіонал, 2018. – 288 с. /www.pdau.edu.ua/sites/default/file

3. Русаловський А.В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навчальний посібник. – 3-є видання, доповн. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2018. –272 с.

<http://ualibrarium.narod.ru/teho/ohorona-praci/11/pravovi-organizacijni-pitannya-ohoroni-praci-rusalovskiy.html>

4. Організаційно-технічне забезпечення атестації та паспортизації робочих місць: курс лекцій. / Укладачі: В.М. Лобойченко, С.В. Белан. НУЦЗУ, 2017. – 226 с.

http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2558/Kurs_lekcij_ch.1.pdf

5. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.
<http://www.brn.sm.gov.ua/index.php/uk/8-novini>. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.
http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=64325
 6. Аудит охорони праці на підприємстві // Охорона праці. – 2000. – № 10. . "Державна концепція професійної орієнтації населення". - № 842. - 2018. <http://web.kpi.kharkov.ua/mit/wp-content/uploads/sites/>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену (10%) та поточного оцінювання (90%).

Екзамен: письмове завдання (2 запитання з теорії + розв'язання задачі) та усна доповідь.

Поточне оцінювання: 2 онлайн тести (по 15%), оцінювання на практичних заняттях (загалом 50 %) та індивідуальне завдання у вигляді реферату (10%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

30.08.2023

30.08.2023

Завідувач кафедри
 Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ
 Гарант ОП

Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ

